

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Cigeľka**

2016 - 2025

1 ÚVOD

Podpora regionálneho rozvoja pozostáva z politik a programov, ktoré sa realizujú prostredníctvom projektov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka (ďalej len „PHSR“) je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni.

Hlavným poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka je vytýčenie cieľov, priorít, opatrení a aktivít, teda náčrt stratégie rozvoja obce spolu s návrhom finančného a organizačného zabezpečenia jej implementácie, pričom ciele, priority, opatrenia, aktivity a stratégia vychádzajú zo socioekonomickej analýzy a analýzy SWOT. Do procesu spracovania programu boli zahrnutí obyvatelia obce, obecné zastupiteľstvo a starosta obce. V konečnom dôsledku by tento program mal vytvoriť pre obec Cigeľka predpoklady na možnosť širšieho zapojenia sa do procesu čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov.

Pri spracovaní bol použitý analyticko - syntetický prístup smerujúci od analýz, či už sociálno-ekonomickej alebo SWOT analýzy k odhaleniu disparít a hlavných faktorov rozvoja, samotnej tvorbe stratégie rozvoja (s jej cieľmi, prioritami, opatreniami a aktivitami) a zabezpečenia jej realizácie po stránke finančnej, inštitucionálnej a organizačnej.

Pre spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja boli obcou Cigeľka vytvorené dobré podmienky, nakoľko všetci občania na čele s obecným zastupiteľstvom a starostom obce prejavili veľkú vôľu urobiť niečo prospešné pre obec, teda aj pre samých seba. V analytickej časti sa tento dokument opiera najmä o údaje získané zo záznamov a štatistík Obecného úradu v Cigeľke, no nezastupiteľnou mierou prispeli k formovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce najmä jej obyvatelia, ktorí sa schádzali na verejných zasadnutiach vedených obecným zastupiteľstvom, kde sa prediskutovali jednotlivé nápady a návrhy samotných obyvateľov.

2 EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ

2.1 Sociálno-ekonomická analýza

Obec Cigeľka leží v údolí potoka Oľchovec pod horou Busov (1 002 metrov nad morom) pri štátnej hranici s Poľskou republikou, v severozápadnej časti Nízkych Beskýd v nadmorskej výške okolo 526 m n. m.

Pôvodné sídlisko založil Šoltýs s usadlíkmi okolo roku 1400. Prvý písomný doklad o dedine pochádza z roku 1414. Obec bola súčasťou rozsiahleho panstva Makovica a jej obyvatelia sa živili pastierstvom a prácou v lesoch.

V roku 1787 mala obec 69 domov a 409 obyvateľov, v roku 1828 mala 82 domov a 598 obyvateľov. V polovici 19. storočia ju postihol hlad, čo malo za následok vysťahovalectvo. Koncom 19. storočia tu mali majetky Erdődyovci.

Za I. ČSR si obyvatelia vypomáhali furmankami a prácou v lesoch, mnohí sa vysťahovali, v roku 1947 sa časť vysťahovala do ZSSR. JRD bolo založené v roku 1950 a v roku 1953 sa rozpadlo a v roku 1957 bol založený Štátny Majetok. Obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve a v priemyselných podnikoch v Košiciach a Bardejov.

Celá prihraničná oblasť je bohatá na minerálne pramene a žriedla zásaditej uhličitej vody s vysokým obsahom minerálnych látok.

Almanách lázni Československej republiky z roku 1949 uvádza Cigeľku ako kúpeľné miesto na liečbu žalúdočných chorôb, chorôb horných dýchacích ciest, srdca a ciev, a kožných chorôb. V súčasnosti nemá Cigeľka štatút kúpeľného mesta. Za prvej republiky boli pri prameni minerálnej vody aj kúpele. Okrem slanej minerálnej vody vyvierajú v Cigeľke z niekoľkých desiatok prameňov kyselka.

V obci sa nachádza aj pamätník obetiam druhej svetovej vojny pochádzajúcich z Cigeľky - ide najmä o sedem mladých chlapcov, ktorí boli poslaní bojovať koncom vojny bez riadneho výcviku, a niekoľko židovských rodín, ktorých členovia zahynuli v koncentračných táboroch. Pamätník bol odhalený v októbri 1989. Jeho autorom je akademický maliar Mikuláš Lovacký. Obec Cigeľka z hľadiska NUTS II patrí do regiónu východné Slovensko a tým spadá do Prešovského samosprávneho kraja. Napriek stagnácii, až miernemu poklesu počtu obyvateľov, ktorý je celoslovenským trendom do najbližšej budúcnosti, počet obyvateľov východného Slovenska mierne rastie a postupný mierny nárast sa očakáva aj v budúcom období. Východné Slovensko je regiónom s dlhodobou najvyššou mierou nezamestnanosti v rámci Slovenska a tiež s najnižšou tvorbou HDP na obyvateľa. Na podporu regiónom a obciam slúžia predovšetkým fondy: Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Európsky poľnohospodársky fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka.

2.1.1 Analýza rozvojového potenciálu a ľudských zdrojov

1. Analýza prírodných daností

Z hľadiska členenia Slovenska na prírodné celky leží Cigeľka severozápadne od okresného mesta Bardejov, od ktorého je vzdialené cca. 20 km. Obec leží v údolí potoka Oľchovec v severozápadnej časti Nízkych Beskýd v nadmorskej výške okolo 526 m n. m.

Mierne členitý povrch chotára tvoria vrstvy flyšu. V chotári prevláda nesúvislý les s porastom buka. Sú tu pramene zásaditej slanej jódovej a zásaditej uhličitej vody s vysokým obsahom rozpustených minerálnych látok. Pramene sú zdrojom aj jednej z najznámejších minerálnych vôd Prešovského kraja – Cigeľky. Tá sa plní v závode Cigeľka, Minerálne vody a. s., Prešov.

Z druhov pôd prevládajú hlinité, hlinito – piesočnaté až ílovito – hlinité pôdy. Z pôdných typov prevládajú hnedé pôdy glejené, nasýtené hnedé pôdy, podľa zrnitosti pôdy stredne ťažké až ťažké.

Krajinnú štruktúru obce Cigeľka znázorňuje Tab. č.1 a Graf č. 1.

Tabuľka č.1: Krajinná štruktúra obce Cigeľka (údaje k 31.12.2015)

Druh pôdy						
	poľnohospodárska pôda			nepoľnohospodárska pôda		
	orná pôda	záhrady	trvalé tr. porasty	lesné pozemky	vodné plochy	zastavané a ostatné plochy
Výmera pôdy v (ha)	146,31	10,36	617,86	673,15	69,78	80,99

Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.1: Krajinná štruktúra obce Cigeľka

Celková výmera územia je 1598,44 ha, výmera poľnohospodárskej pôdy je 774,53 ha (48,46 %) a nepoľnohospodárskej pôdy 823,91 ha (51,54 %). Z poľnohospodárskej pôdy má najväčšie zastúpenie trvalý trávny porast, z nepoľnohospodárskej pôdy je to lesný pozemok.

Územie obce Cigeľka sa nachádza v mierne vlhkej miernej klimatickej oblasti. Priemerná ročná teplota sa pohybuje okolo 6 – 7 °C, vo vegetačnom období 13 – 14 °C. Priemerný ročný úhrn zrážok predstavuje 600 až 750 mm. Doba trvania snehovej pokrývky je 80 – 100 dní, dĺžka vegetačného obdobia predstavuje 120 až 140 dní. Prevládajúci smer vetrov je severný a severozápadný.

Mierne podnebie, mierne zvlnený povrch, hlinité flyšové horniny nevytvárajú žiadne obmedzenia ďalšiemu rozvoju obce v ľubovoľnom smere. Obec má priaznivé podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, ale je tu priestor aj pre rozvoj priemyselnej výroby a služieb. V územnom pláne obce sa ráta s možnosťou rozširovania obce ďalšou výstavbou rodinných domov, či iných objektov.

2. Analýza potenciálu obce v oblasti rozvoja výroby a služieb

V oblasti výroby má obec potenciál pre otváranie ďalších prevádzok, nakoľko existujú priestorové možnosti a takisto v obci existuje dostatok pracovných síl, ktoré pri absencii pracovných možností doma dochádzajú za prácou doneďalekého mesta, no často aj do zahraničia. Takisto je priestor pre rozširovanie existujúcich výrobných prevádzok v obci stav cestných komunikácií, ktoré spájajú obec s najbližšími mestami a sú jedinou alternatívou pre zásobovanie a odbyt prevádzok.

V oblasti služieb je tiež obrovský priestor pre rozvoj, nakoľko v obci existuje len niekoľko subjektov poskytujúcich služby. Citelná je absencia služieb ako pneuservis, autoopravovňa, zámočníctvo, fitness a iné. Súčasný nízky záujem o otváranie takýchto prevádzok je spôsobený tým, že väčšina obyvateľov dochádza za prácou do miest, kde sú tieto služby samozrejmosťou a domáci obyvatelia, potenciálni podnikatelia a poskytovatelia týchto služieb, sa boja, že by neobstáli v konkurenčnom boji.

Riešením pre rozvoj výroby a najmä poskytovania služieb je zatriktívniť obec pre svojich obyvateľov, aby v nej trávili viac času a prilákať do obce aj obyvateľov okolitých dedín. To znamená vylepšiť infraštruktúru, skrásliť obec, upraviť ju tak, aby sa v obci dal plnohodnotne tráviť voľný čas a v neposlednom rade prispieť k výchove a formovaniu novej mladej generácie, ktorá by sa odvážnejšie vedela popasovať s výzvami dneška a hlavne zajtrajška.

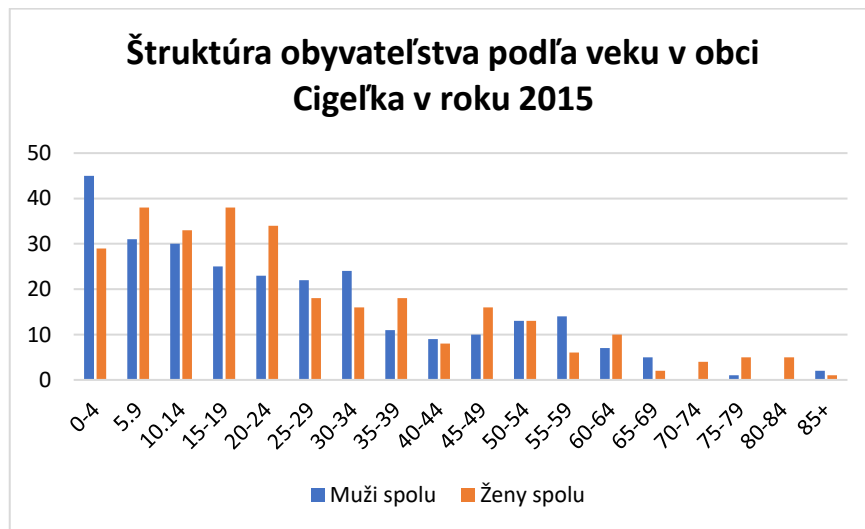
3. Analýza obyvateľstva a jeho štruktúry

Tabuľka č.2: Veková štruktúra obyvateľstva v obci Cigeľka podľa pohlavia (údaje k 31.12.2015)

Vek	Muži spolu	Ženy spolu	Obyvatel'stvo	
			úhrn	v %
0-4	45	29	73	12,90
5-9	31	38	69	12,19
10-14	30	33	63	11,13
15-19	25	38	63	11,13
20-24	23	34	57	10,07
25-29	22	18	40	7,07
30-34	24	16	40	7,07
35-39	11	18	29	5,12
40-44	9	8	17	3,00
45-49	10	16	26	4,59
50-54	13	13	26	4,59
55-59	14	6	20	3,53
60-64	7	10	17	3,00
65-69	5	2	7	1,24
70-74	0	4	4	0,71
75-79	1	5	6	1,06
80-84	0	5	5	0,88
85+	2	1	3	0,53
Spolu	272	294	566	100,0
Predproduktívny	106	100	206	36,40
Produktívny	158	177	335	59,19
Poproduktívny	8	17	25	4,41

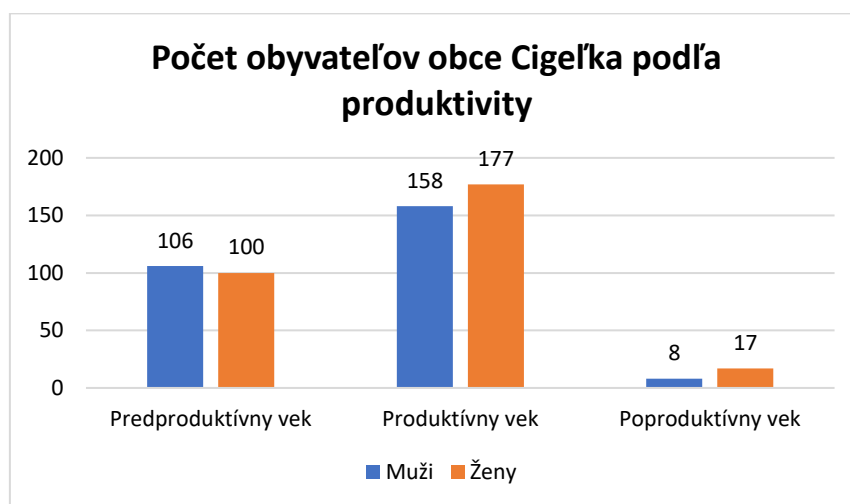
Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.2: Štruktúra obyvateľ'stva podľa veku v obci Cigel'ka v roku 2015

Štruktúra obyvateľ'ov z hľadiska produktivity a pohlavia je zachytená v grafe č. 3.

Graf č.3: Počet obyvateľ'ov obce Cigel'ka podľa produktivity

Index vitality vyjadrujúci pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva v obci Cigeľka dosahuje hodnotu 824, kým celoslovenský priemer predstavuje 108.

Napriek tomu, že starnutie populácie je v súčasnosti globálnym demografickým procesom a najvýraznejším rysom populačného správania, stav v obci Cigeľka je z hľadiska vekového rozvrstvenia priaznivý. Jednotlivé demografické procesy prebiehajú rôzne rýchlo a s rôznou intenzitou v jednotlivých regiónoch Slovenska, čo spôsobuje výraznú diferenciaciu aj z hľadiska demografického starnutia.

Index starnutia vyjadruje pomer medzi poproduktívnou a predproduktívnou zložkou. V obci Cigeľka dosahuje hodnotu 12,14, kým celoslovenský priemer predstavuje 92,70.

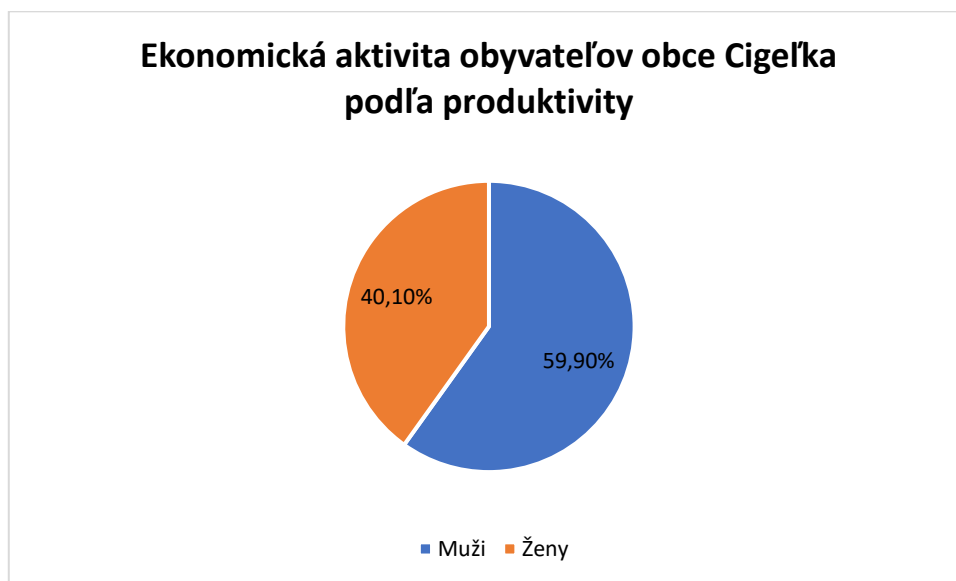
Z uvedeného vyplýva, že z daných aspektov je štruktúra v poslednom období vyrovnaná. Zaznamenaný bol nárast počtu obyvateľov v predproduktívnom a v produktívnom veku, klesol počet poproduktívnych obyvateľov, reprodukcia obyvateľstva by teda z tohto dôvodu nemala byť narušená.

Tabuľka č.3: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Cigeľka (SODB 2011)

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne						Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby	
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch				Osoby závislé	Ostatní závislí, nezistení
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní						
Muži	115	59,9	0	1	85	0	0	18	1	111	3
Ženy	77	40,1	0	1	56	0	38	31	2	120	9
Spolu	192	100	0	2	141	0	38	49	3	231	12

Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.4: Ekonomická aktivita obyvateľov obce Cigeľka podľa produktivity

V súčasnosti je ekonomicky aktívnych 115 mužov a 77 žien, spolu teda 192 obyvateľov, čo predstavuje 33,92 % všetkých obyvateľov. V obci Cigeľka je ekonomicky aktívnych žien o 9,8 % menej oproti mužom

Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva v %:

$$\begin{aligned} & \text{počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva} \\ = & \frac{\text{počet obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku}}{\text{360}} \times 100 = \\ & \frac{192}{360} \times 100 = 53,33\% \end{aligned}$$

Na základe štruktúry ekonomicky aktívneho obyvateľstva je možné zhodnotiť úroveň ponuky a dopytu po práci v určitom regióne. V dôsledku nízkej tvorby pracovných miest je vysoký počet nezamestnaných a dochádza k napätiu medzi ponukou a dopytom po práci. V regiónoch dochádza k rastu ponuky pracovných síl (zo strany ekonomicky aktívnych obyvateľov) pri poklese dopytu (ponuky voľných pracovných miest) zo strany zamestnávateľov, resp. dochádza celkove k poklesu podielu zamestnaných z počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov. V obci Cigeľka je z celkového počtu obyvateľov 141 nezamestnaných.

Vzdelanostnú štruktúru zobrazuje tabuľka č. 4 a graf č. 5. Údaje sú z roku 2011, kedy sa konalo sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Nakoľko obyvateľstvo a jeho zloženie sa za posledné roky výrazne nemení, je možné považovať tieto údaje za relevantné. Je trendom skôr prirodzené

zvyšovanie stupňa vzdelania, nakoľko obyvatelia bez vzdelania, či so základným vzdelaním pochádzajú väčšinou zo starších generácií, kedy vzdelanie nebolo pre uplatnenie jedinca tak dôležité ako v súčasnosti.

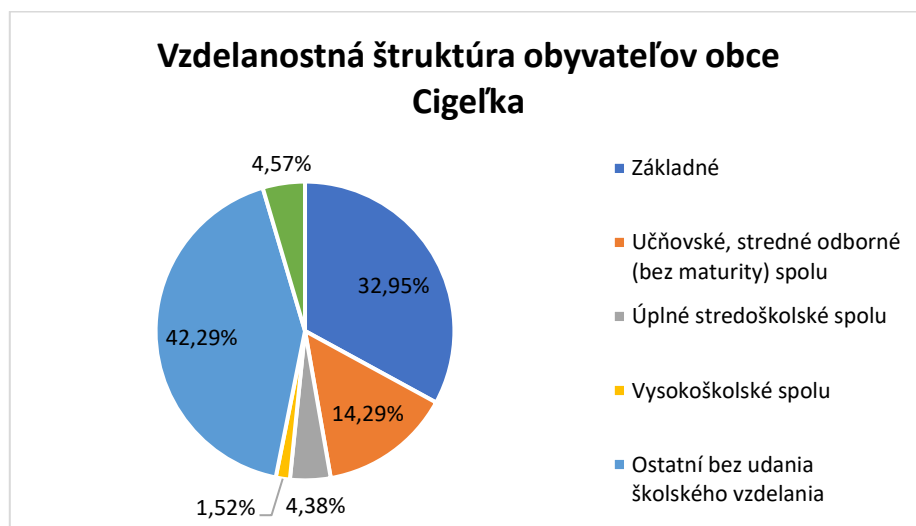
Z tabuľky a grafu vyplýva, že vzdelanostná úroveň je v porovnaní so slovenským priemerom nižšia. V porovnaní s celoslovenskými ukazovateľmi je väčší podiel obyvateľov so základným a neúplným stredoškolským bez maturity a nižší podiel stredoškolsky vzdelaných s maturitou a vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov.

Tabuľka č. 4: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Cigeľka (SODB 2011)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Počet
Základné	173
Učňovské (bez maturity)	55
Stredné odborné (bez maturity)	20
Učňovské, stredné odborné (bez maturity) spolu	75
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	4
Úplné stredné odborné (s maturitou)	17
Úplné stredné všeobecné	2
Úplné stredoškolské spolu	23
Vysokoškolské bakalárske	4
Vysokoškolské magisterské	3
Vysokoškolské doktorandské	1
Vysokoškolské spolu	8
Ostatní bez udania školského vzdelania	222
Nezistené	24
Spolu	525

Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.5: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Cigeľka (SODB 2011)

Skladba obyvateľov obce Cigeľka podľa dosiahnutého vzdelania v %:

- vysokoškolské vzdelanie: 1,52 % obyvateľov,
- úplné stredoškolské vzdelanie: 4,38 % obyvateľov,
- učňovské, stredné odborné (bez maturity): 14,29 % obyvateľov,
- základné vzdelanie: 32,59 % obyvateľov,
- ostatní: 42,29 % obyvateľov,
- nezistené: 4,57 % obyvateľov.

2.1.2 Analýza ekonomiky

1. Podnikateľské prostredie

Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľajú viacerí účastníci. Sú to predovšetkým podnikatelia a miestna samospráva. Vplyv miestnej samosprávy na ekonomický rozvoj obce je prevažne sprostredkovaný cez vytváranie podmienok na lokalizáciu firiem. V obci sa nachádzajú viaceré fyzické osoby aj právnické osoby, ktoré na území obce vykonávajú zárobkovú činnosť. Charakter obce Cigeľka je chápaný ako samostatná obec, preto aj podnikateľská sieť v obci je orientovaná na predaj základných tovarov a služieb. Prevažnú väčšinu týchto služieb ponúkajú návštevníkom fyzické osoby podnikajúce v obci. Tieto fyzické osoby podnikatelia situujú svoje služby zväčša v priestoroch svojich rodinných domov.

Detailnejší prehľad prinášame v tabuľke č. 5.

Tabuľka č.5: Počet FO a PO v obci Cigeľka k 31.12.2015

Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	Živnostníci	Nezistené	Právnické osoby spolu	Právnické osoby ziskové	Právnické osoby neziskové
7	7	0	3	2	1

Zdroj: datacube.statistics.sk

Ekonomickú štruktúru vytvárajú podnikateľské subjekty alokované v obci. Podieľajú sa na tvorbe hrubého domáceho produktu, ponúkajú pracovné príležitosti a prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom miestnych daní.

Najpočetnejšie zastúpenie z hľadiska podnikateľskej sféry majú v obci Cigeľka živnostníci, ktorí predstavujú 70,00 % z celkového počtu všetkých podnikateľov obce.

Problémy podnikateľov v obci Cigeľka

Ako hlavné dôvody málo rozvinutého podnikateľského prostredia sú uvádzané nasledujúce podnety:

- málo rozvinutá dopravná infraštruktúra
- absencia regionálnych priemyselných parkov
- nízka miera priemyslu
- útlm poľnohospodárskej prvovýroby
- nízky prílív zahraničných investícií v kraji

Uvedené, ale aj ďalšie neuvedené dôvody, priamo a nepriamo vyúsťujú: do nízkej mzdovej úrovne v regióne, čo je však horšie – absolútne sa vytráca motivácia pre mladú generáciu, ktorá svoju budúcnosť hľadá v rozvinutejších regiónoch Slovenska alebo v zahraničí.

2. Analýza zamestnanosti a nezamestnanosti

Aj napriek tomu, že Ústava SR v článku 12 garantuje, že právo na prácu má každý bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie a napriek účinnosti tzv. „antidiskriminačného zákona“ (zákon č. 365/2004 Z. z.) sú v našej spoločnosti skupiny ľudí, ktoré majú sťažené podmienky vstupu na trh práce.

Zdroj:http://sapa.ff.upjs.sk/images/files/81_1475287076_22_Paukovic-Holovcakova.pdf

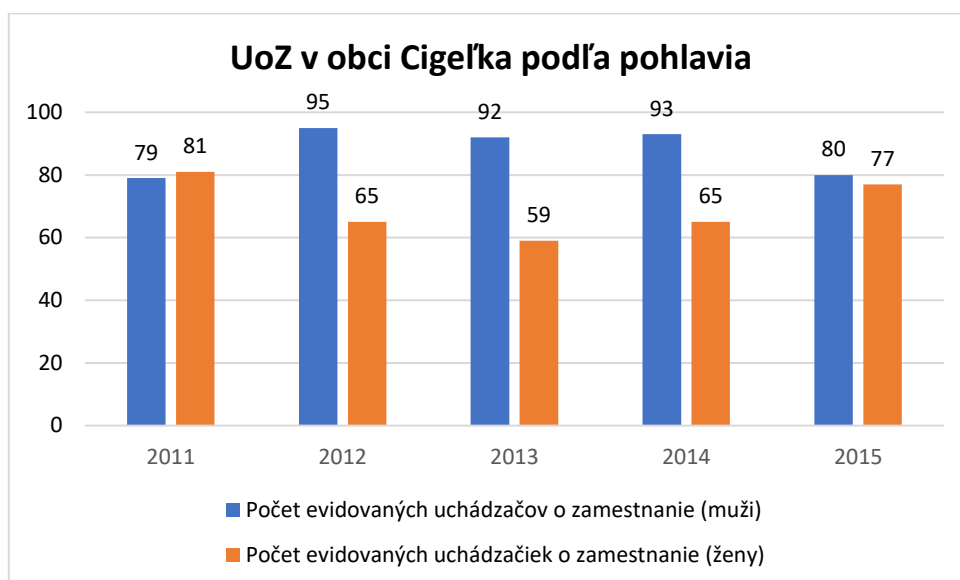
Po roku 1990, tak ako aj v celej spoločnosti výrazne stúpila nezamestnanosť, s tým, že jej vývoj približne kopíroval vývoj nezamestnanosti na Slovensku. V poslednom období sa podiel nezamestnaných znížil a v súčasnosti sa pohybuje na úrovni cca 18 %. K poklesu nezamestnanosti prispeli štátne príspevky pre začínajúcich podnikateľov a na tento podnik si viacerí obyvatelia pootvárali živnosti ako zvérači, zámočníci, klampiari a podobne, s tým, že takto jednoduchšie nachádzajú uplatnenie vo väčších firmách poskytujúcich tieto práce.

Tabuľka č.6: UoZ v obci Cigeľka v rokoch 2011-2015

UoZ / rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	160	160	151	158	157
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie (muži)	79	95	92	93	80
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie (ženy)	81	65	59	65	77

Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.6: UoZ v obci Cigeľka podľa pohlavia v r. 2011-2015

Najmenej evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Cigeľka bolo v roku 2013. Najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie bol v roku 2011 a 2012. Čo sa týka rozdielu v nezamestnanosti medzi pohlaviami, v obci Cigeľka prevyšovali medzi UoZ muži nad ženami.

Tabuľka č.7: Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Bardejov v r. 2011 – 2015

Obyvateľstvo / rok	2011	2012	2013	2014	2015
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	19,89	22,35	20,39	19,60	18,43
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	37 699	37 487	38 383	38 827	38 940
Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	7 498	8 379	7 828	7 609	7 178

Zdroj: datacube.statistics.sk

Z pohľadu evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Bardejov v roku 2015 s údajom 18,43% sme zaznamenali najnižšiu nezamestnanosť od roku 2011. Najvyššia nezamestnanosť v okrese Bardejov počas posledných piatich rokov bola v roku 2012 a predstavovala 22,35 %.

Tabuľka č.8: Prehľad UoZ v PSK v r. 2011 – 2015

Obyvateľstvo / rok	2011	2012	2013	2014	2015
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	18,95	20,66	19,35	17,45	15,50
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	386586	387288	389611	397202	397006
Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	73 242	80 024	75 391	69 330	61 523

Zdroj: datacube.statistics.sk

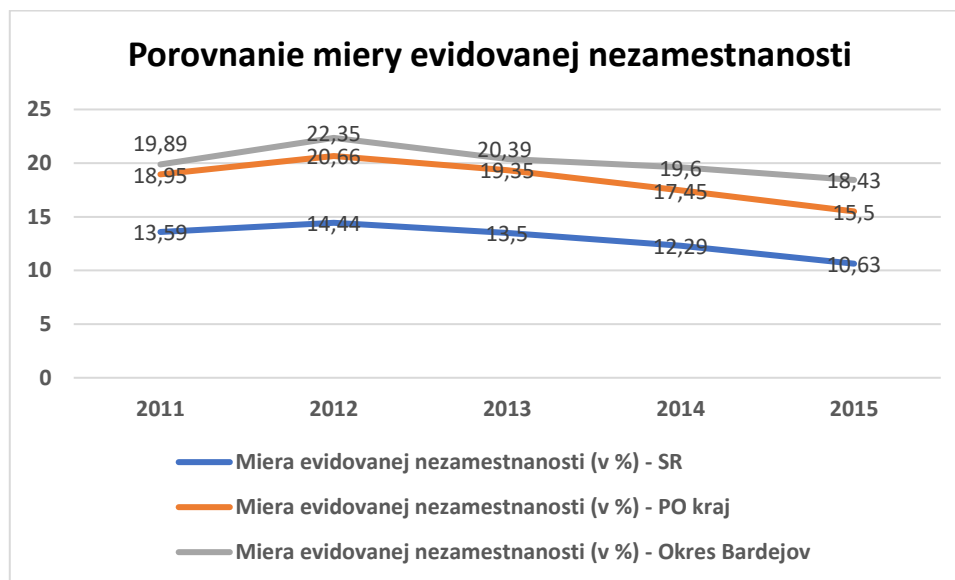
Najpriaznivejšia situácia z pohľadu zamestnanosti za posledných 5 rokov bola v PSK v roku 2015, kde počet UoZ predstavoval 61 523, a miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla úroveň 15,50 %. Naopak najvyššia miera nezamestnanosti s hodnotou 20,66 % v PSK bola v roku 2012, kde bolo 80 024 UoZ.

Tabuľka č.9: Prehľad UoZ v SR v r. 2011 – 2015

Obyvateľstvo / rok	2011	2012	2013	2014	2015
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	13,59	14,44	13,50	12,29	10,63
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	2 667 708	2 702 281	2 698 768	2 698 589	2 697 064
Disponibilný počet UoZ	362 428	390 111	364 225	331 733	286 825

Zdroj: datacube.statistics.sk

Graf č.7: Porovnanie miery evidovanej nezamestnanosti na úrovni okresu, kraja a SR

Na základe grafického znázornenia môžeme vidieť zásadné rozdiely v miere evidovanej nezamestnanosti v jednotlivých rokoch na úrovni okresu Bardejov, kde miera evidovanej nezamestnanosti je oveľa vyššia v porovnaní s mierou evidovanej nezamestnanosti v SR.

2.1.3 Analýza občianskej vybavenosti

Technická infraštruktúra

Cestná doprava je tvorená hlavným cestným ťahom – cesta III. triedy č. 3485, na ktorú nadväzuje sieť miestnych cestných komunikácií, tvoriacich cestnú infraštruktúru obce. V dôsledku výstavby a rekonštrukcie inžinierskych sietí v obci a dlhodobého opotrebovania, boli miestne komunikácie poškodené a vyžadujú si rekonštrukciu. Miestne cestné a pešie komunikácie majú nevyhovujúci poškodený kryt. Tento stav predstavuje ohrozenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky a chodcov na peších komunikáciách a pri vstupe do rodinných domov a dvorov.

Autobusová doprava

Nosným prepravným systémom v obci Cigeľka je autobusová doprava. Slúži ako hlavný prepravný systém poskytujúci obyvateľom možnosť prepravy medzi krajským mestom, okresným mestom, do zamestnania, školy a za zábavou. Zabezpečuje ju Prešovská autobusová dopravná spoločnosť a. s., odštepny závod Bardejov.

Vodovodná sieť

Obec Cigeľka má vybudovaný obecný vodovod, na ktorý je napojených 95 % rodinných domov.

Miestny rozhlas a verejné osvetlenie

Miestny rozhlas a verejné osvetlenie je v obci po generálnej rekonštrukcii a je vo vyhovujúcom stave.

Sociálna infraštruktúra

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie sociálnej infraštruktúry, medzi ktoré patria domovy sociálnych služieb pre dospelých, domovy sociálnych služieb pre deti, domy krízovej intervencie (domy „na polceste“), chránené dielne, zariadenia pre týranématky s deťmi, stanice opatrovateľskej služby, denné stacionáre pre dôchodcov, mentálne a telesne postihnutých občanov, domovy dôchodcov, zariadenia sociálnej adaptácie, zariadenia pestúnskej starostlivosti, zariadenia chráneného bývania, domovy pre osamelých rodičov, krízové strediská, resocializačné zariadenia, kontaktné centrá pre sprostredkovanie zamestnania a detské domovy. Obyvatelia môžu využívať takéto zariadenia, ktoré sa nachádzajú v Bardejove, Kružlove, Prešove, Giraltovciach, Hertníku alebo pri obci Demjata.

Zdravotná infraštruktúra

V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie. Väčšina obyvateľov má svojho obvodného lekára či zubára v neďalekom Bardejove alebo v Kružlove. Najbližšia nemocnica s poliklinikou sa nachádza v Bardejove (vzdialenosť cca. 20 km) a Prešove (vzdialenosť cca. 60 km).

Kultúrna infraštruktúra

Kultúrny dom

V obci Cigeľka sa nachádza kultúrny dom, ktorý však potrebuje rekonštrukciu.

Kostol Zjavenia Pána

V obci sa nachádza gréckokatolícky Chrám svätých Kozmu a Damiána z roku 1816.

Obrázok č. 1: Chrám svätých Kozmu a Damiána

Ďalej sa v obci nachádza pamätník obetiam druhej svetovej vojny pochádzajúcich z Cigeľky - ide najmä o sedem mladých chlapcov, ktorí boli poslaní bojovať koncom vojny bez riadneho výcviku, a niekoľko židovských rodín, ktorých členovia zahynuli v koncentračných táboroch. Pamätník bol odhalený v októbri 1989. Jeho autorom je akademický maliar Mikuláš Lovacký.

Obrázok č. 2: Pamätník obetiam druhej svetovej vojny

Bývanie

Existencia príležitostí na bývanie, ako aj stav domového a bytového fondu sú určujúcimi faktormi, ktoré ovplyvňujú ďalší rozvoj obce a naplňajú jej obytnú funkciu. V obci Cigeľka je v súčasnosti 126 rodinných domov. Prevažná časť domov je napojená na zdroj pitnej vody.

Charakteristika bytového fondu Cigeľky je pomerne dobrá. Väčšina bytov je obývaných vlastníkom daného bytu. Najviac RD bolo vybudovaných v povojnovom období, t. j. v rokoch 1946 – 1990. Tieto údaje sú aktuálne k poslednému sčítaniu obyvateľov, domov a bytov z roku 2011, avšak u pomerne veľkej časti RD nie je zistený vek stavby a kedy boli rodinné domy postavené

Tabuľka č.10: Podiel trvale obývaných bytov vybavených (%)

Vybavenosť	%
Ústredné kúrenie	8,73
Kúpeľňa alebo sprchovací kút	60,31
Tečúca voda v byte	72,22
Toaleta v byte	80,95

Zdroj: ŠÚ SR z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001

Ostatné vybavenie

- Dom smútku
- Kultúrny dom
- Futbalové ihrisko v blízkosti obce.
- Turistické trasy vedúce po hrebeni vrchov v blízkosti obce Cigeľka

2.1.4 Analýza vzdelávania a kultúry

Školstvo a mimoškolské zariadenia

V obci sa nachádza iba Základná škola. Materskú školu deti navštevujú v Petrovej a v Gaboltove. Základná škola je štvorročná.

2.1.5 Analýza stavu a ochrany životného prostredia

Životné prostredie v obci a jeho kvalita sa dá charakterizovať prostredníctvom stavu jednotlivých zložiek prostredia.

Ovzdušie

V katastri obce sa nenachádza priemyselná prevádzka, ktorá by mala podstatný vplyv na čistotu ovzdušia. Menším problémom je prašnosť, ktorú je možné znížiť úpravou povrchov miestnych komunikácií po

založení a dobudování technické infrastruktúry, úpravou nespevnených verejných plôch, manipulačných a dopravných plôch v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva.

Prešovský kraj predstavuje z hľadiska čistoty ovzdušia relatívne homogénny celok. Výnimku tvoria oblasti, kde sa kumulujú zdroje znečistenia a činnosti spôsobujúce znečistenie ovzdušia (priemysel, doprava a pod.) K týmto oblastiam v rámci krajapatria: Prešov, Poprad – Svit a oblasť Zemplína: Vranov nad Topľou, Strážske, Humenné. Podľa Vyhlášky č. 112/1993 Z. z. o vymedzení oblasti vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia a o prevádzke smogových varovných a regulačných systémov v znení Vyhlášky č. 103/1995 Z. z. medzi zaťažené územia SR, vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia, v rámci Prešovského kraja patrí oblasť Zemplína (Vranov n/Topľou, Strážske, Humenné) a mesto Prešov.

Tabuľka č.11: Celkové emisie vybraných ZZO v SR (tis.ť) v r. 2009-2015 (SHMÚ)

Kategória ZZO		TZL	SO2	NOX	CO
Stacionárnezdroje	Veľké ZZO	5,417	49,013	25,818	130,608
	Stredné ZZO	1,306	0,945	4,259	5,098
	Malé ZZO	29,298	2,802	8,334	38,113
Mobilné zdroje	Cestná doprava	2,665	0,040	37,076	42,930
	Ostatná doprava	0,123	0,013	4,774	1,323
Spolu		38,809	52,813	80,261	218,072

Tabuľka č. 12: Emisie zo stacionárnych zdrojov v SR za rok 2015 v územnom členení za okresy (t/rok); (SHMÚ)

Kategória ZZO	TZL	SO2	NOX	CO
Stacionárne zdroje	446	36	192	548

Voda

Podzemné vody sú znečisťované zle fungujúcimi domovými individuálnymi žumpami.

Územie Prešovského kraja nie je bohaté na kvalitné podzemné vody. Z hľadiska nárokov na veľkosť a kvalitu zdrojov podzemných vôd pre vodárenské účely je možné považovať okresy Prešovského kraja za deficitné (okrem okresu Poprad). Tento stav je čiastočne zapríčinený nevhodnými prírodnými podmienkami pre koncentráciu podzemných vôd do väčších zdrojov. Hlavnou príčinou vyradovania zdrojov podzemných vôd z užívania je najčastejšie antropogénne znehodnotenie ich kvality.

Pôda

V súčasnosti sú pôdy v katastri obce v uspokojivom stave z hľadiska znečistenia. Súv podstate zotavené z prehnanej chemizácie v 80 – tých rokoch 20. storočia. V katastri obce sa nenachádzajú zosuvové svahy,

potok prechádzajúci obcou má dostatočnú prietochnosť.

Hluk a vibrácie

Z cesty III. triedy č. 3485 nie je produkovaný nadmerný hluk z automobilovej dopravy.

Obytné prostredie

Obytná zóna je skrásľovaná okrasnou zeleňou, ktorú je potrebné posilniť najmä oddychových zónach a predzáhradkách.

Prostredie pre bývanie je mierne narúšané drobnochovateľskou činnosťou pre vlastnú potrebu, či odpredaj. Túto činnosť je potrebné udržať na únosnej miere v počtoch chovaných zvierat podľa veľkosti pozemku, priestoru a hustoty zástavby, poprípade eliminovať.

Vylepšiť by bolo treba vnútorný obytný priestor obytného územia opravou pomocných stavieb a asanáciou dožitých a nepotrebných stavieb (sypance, šopy a pod.)

Fauna, flóra a vegetácia

Katastrálne územie obce Cigelka je typickou poľnohospodárskou krajinou, v ktorej vysokú zeleň tvoria menšie a menšie enklávy v krajine a brehové porasty potokov.

Pre zachovanie vysokej zelene ako krajnotvorného prvku v krajine je potrebné uchovať vysokú zeleň ako ostrovčeky pre existenciu malej fauny a flóry, uchovať a rozšíriť brehové porasty miestneho potoka, postupne realizovať výsadbu sprievodnej zelene pozdĺž účelových ciest a pozdĺž trvalých poľnohospodárskych ciest.

Územie predstavuje zachované geobiocenózy na rozhraní dvoch horských systémov -Západných a Východných Karpát a charakterizuje ho typický flyšový, prevažne vrchovinný reliéf. Vegetáciu reprezentujú najmä lesné porasty s prirodzenou skladbou drevín, miestami pralesovitého charakteru. Z drevín prevláda buk lesný, s rôznym výskytom autochtónnej jedle bielej, javor, lipa, brest horský, jaseň, hrab, borovica lesná, smrekovec, dub zimný, umelo je vysadený smrek obyčajný. V bylinných spoločenstvách sa prelínajú druhy Východných a Západných Karpát a súčasne sa vyskytujú typické horské druhy karpatských bučín a vrcholových lúk s nížinnými teplomilnými druhmi, ktoré sem zasahujú z južných oblastí. Z významných druhov Východných Karpát sa vyskytuje scila dvojlistá východná (*Scilla bifolia* ssp. *subtriphyllo*) razivka smradľavá (*Aposeris foetida*) čemerica purpurová (*Helleborus purpurascens*), kostihoj srdcovitý (*Symphytum cordatum*), telekia ozdobná (*Telekia speciosa*), mliečnik rakúsky Sojákov (*Euphorbia austriaca* ssp. *sojakii*), zvonček konáristy jedľový (*Campanula patula* ssp. *abietina*), kosatec trávolistý pašachorový (*Iris graminea* ssp. *pseudocyperus*), iskerník karpatský (*Ranunculus carpaticus*), prilbica metlinatá (*Aconitum paniculatum*), silenka pochybná (*Silene dubia*), fialka odchylená (*Viola declinata*). Z vápnomilných druhov je významný jelení jazyk celolistý (*Phyllitis*

scolopendrium, pichliač lepkavý (*Cirsium erisithales*), zvonovník hlavatý (*Phyteuma orbiculare*). Z horských druhov sa vyskytuje jastrabník pomarančový (*Hieracium aurantiacum*), papradka alpínska (*Athyrium distentifolium*), rebrovka rôznoлистá (*Blechnum spicant*), objímavka obyčajná (*Streptopus amplexifolius*), kostrava horská (*Festuca drymeia*) a iné.

K významným charakteristickým druhom fauny stavovcov patrí mlok karpatský (*Triturus montandoni*), salamandraškvritá (*Salamandra salamandra*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*) a iné. Triedu vtákov reprezentujú bocián čierny (*Ciconia nigra*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), haja tmavá (*Milvus migrans*), haja červená (*Milvus milvus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), východokarpatský endemit sova dlhochvostá (*Strix uralensis*). Z význačných druhov cicavcov tu žije vzácna vydra riečna (*Lutra lutra*), tchor norok (*Plutorius lutreola*), mačka divá (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk obyčajný (*Canis lupus*), medveď hnedý (*Ursus arctos*); v posledných rokoch sa vyskytujú v slovensko-poľskom pohraničnom území aj ojedinelé exempláre zubra hôrneho (*Bison bonasus*).

Ochranné pásma

Z obmedzujúcich faktorov v území je potrebné rešpektovať nasledovné pásma hygienickej ochrany:

- ochranné pásmo 10 m od vodičov vzdušného 22 kV elektrického vedenia na obe strany
- ochranné pásmo cintorínov 50 m
- vonkajšie pásmo hygienickej ochrany 2. stupňa vodárenského toku
- ochranné pásmo farmy poľnohospodárskeho družstva
- ochranné pásmo optického telefónneho podzemného káblu Bardejov – Stará Ľubovňa prechádzajúceho zastavaným územím 1 m po oboch stranách

Za osobitne chránené časti prírody a krajiny sa podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) považujú územia, ktoré sú vyhlásené za chránené územia (územná ochrana) a chránené druhy rastlín a živočíchov (druhovú ochrana). Územná ochrana je ochrana územia v 2. až 5. (najvyššom) stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. Na území, ktorému sa neposkytuje územná ochrana v 2. až 5. stupni ochrany, platí podľa zákona č. 543/2002 Z. z. 1. stupeň ochrany.

V okolí obce sa nachádzajú aj niektoré chránené územia. Z prírodných rezervácií (PR) je tu známy, napr. Zborovský hradný vrch (PR vyhlásená už v roku 1926) s mohutnými dubmi, či PR Regetovské rašelinisko (vyhlásená v roku 1979). Z národných prírodných rezervácií (NPR) je v blízkosti obce napr. NPR Becherovská tisina, kde je zaznamenaný najväčší výskyt tisu obyčajného vo flyšovej oblasti Karpát (NPR vyhlásená v roku 1954), alebo NPR Magura s pralesovými jedľovými bučinami (vyhlásená v roku 1964).

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Na území okresu Bardejov sa nachádza:

NATURA 2000:

SKUEV0331 – Čergovský Minčol

SKUEV0331 – Čergov

Tuhý komunálny odpad

Všeobecne uplatňovaný princíp prevencie pri ochrane životného prostredia je základnou filozofiou, z ktorej sa vychádzalo už pri tvorbe Programu odpadového hospodárstva SR 2011-2015.

Pre komunálne odpady sú stanovené nasledovné ciele (v zmysle požiadaviek novej rámcovej smernice o odpade):

- do roku 2015 zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kov, plasty a sklo a podľa možnosti z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 35 % hmotnosti vzniknutých odpadov, teda viac ako 720 000 ton.

Pre biologicky rozložiteľné komunálne odpady sú stanovené nasledovné ciele (v zmysle požiadaviek smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov):

– do roku 2013 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 50 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995, teda na množstvo najviac 347 500 ton;

– do roku 2015 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995, teda na množstvo najviac 312 700 ton;

– do roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35% z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995, teda na množstvo najviac 243 250 ton.

Podľa § 3 „Účel a ciele odpadového hospodárstva“, Zákona NR SR č. 386/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je účel odpadového hospodárstva definovaný nasledujúco:

a) predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich tvorbu najmä:

- (1) rozvojom technológií šetriacich prírodné zdroje,
 - (2) výrobou výrobkov, ktorá rovnako, ako výsledné výrobky, čo najmenej zvyšuje množstvo odpadov a čo možno najviac znižuje znečisťovanie životného prostredia,
 - (3) vývojom vhodných metód zneškodňovania nebezpečných látok obsiahnutých v odpadoch určených na zhodnotenie,
- b) zhodnocovať odpady ich recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín,
- c) využívať odpady ako zdroj energie,
- d) zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Obec Cigel'ka navrhlo znenie Všeobecne záväzného nariadenia o nakladaní s komunálnym odpadom v nasledovnom znení (výňatok):

Toto nariadenie upravuje podmienky nakladania s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom a poplatkoch za odpad na území obce Cigel'ka. Separovaný zber je zhromažďovanie a ukladanie odpadov vytriedených jeho pôvodcom alebo držiteľom na jednotlivé zložky, ktoré sú zdrojom druhotných surovín alebo energie.

Separovane zbieranými zložkami komunálnych odpadov na území obce sú:

- a) papier
- b) sklo
- c) plasty
- d) biologický odpad
- e) batérie a akumulátory
- f) železný šrot
- g) iný odpad, ktorého zber zabezpečí obec.

Pôvodcovia odpadu uvedení v bode 3. príslušného nariadenia zaistia, že vyseparované odpady podľa zbieraných komodít budú oddelené zhromažďované a vytriedené v zodpovedajúcej kvalite a umiestňované do vyhradených a farebne rozlíšených zberných vriec oprávneného vývozu.

Komunálne a drobné stavebné odpady vzniknuté na území obce sa zneškodňujú na skládke komunálnych odpadov

3 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza obce Cigeľka bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jej silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jej slabých stránok,
- jej potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šanci),
- jej potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Tabuľka č.13: SWOT analýza ekonomickej oblasti

Ekonomická oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
<p>blížkosť okresného mesta Bardejov prítomnosť atraktívneho prostredia dobrá spolupráca obce s DHZ verejné osvetlenie a rozhlas</p>	<p>nevyhovujúci technický a energetický stav obecných budov – budova OcÚ, hasičská zbrojnica poškodené miestne komunikácie absencia chodníkov chýbajú turistické chodníky a cyklotrasy</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>rekonštrukcia miestnych komunikácií a výstavba nových komunikácií rekonštrukcia chodníkov /vybudovanie nových chodníkov vybudovanie cyklochodníkov/cyklotrás rekonštrukcia budovy OcÚ a KD rekonštrukcia/výstavba hasičskej zbrojnice cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou vybudovanie oddychovej zóny potreba využitia verejných zdrojov (EÚ, ŠR) a úverových prostriedkov</p>	<p>poškodzovanie miestnych komunikácií ohrozovanie bezpečnosti a zdravia obyvateľov znehodnotenie obecného majetku zvyšovanie prevádzkových nákladov nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny nedostatok finančných prostriedkov určených na rozvoj a renováciu obce</p>

Tabuľka č.14: SWOT analýza sociálnej oblasti

Sociálna oblasť a občianska vybavenosť	
Silné stránky	Slabé stránky
ZŠ predajňa potravín dom smútku	pomerne vysoká nezamestnanosť v okrese marginalizované skupiny obyvateľstva, vrátane MRK chýba MŠ a pošta nedostatok príležitostí na bývanie mladých rodín chýba priestor na voľnočasové aktivity a oddych- detské ihrisko a multifunkčného ihrisko
Príležitosti	Ohrozenia
výstavba športového / multifunkčného ihriska vybudovanie detského ihriska výstavba nájomných bytov	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva predpoklady nepriaznivého migračného vývoja počtu obyvateľstva odcod mladých ľudí za prácou a mladých rodín z dôvodu bývania nedostatočná podpora zo strany VÚC a štátu vo sfére občianskej vybavenosti rozpad spoločenských, komunitných a rodinných vzťahov

Tabuľka č.15: SWOT analýza environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
pokojné a tiché prostredie krásna príroda zdravé ŽP kvalitná voda dostatok priestorov pre budovanie oddychových zón v obci	chýba kanalizácia a ČOV v obci všeobecný nezáujem znečisťovateľov na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin existencia divokých skládok
Príležitosti	Ohrozenia
úprava verejných priestranstiev odstránenie tzv. divokých skládok v obci bezpečné odvádzanie odpadových vôd vybudovaním kanalizácie a ČOV znižovanie znečisťovania ŽP formou zvyšovania úrovne environmentálneho povedomia	znečistenie životného prostredia ohrozovanie obce prašnosťou, a znečisťovaním ovzdušia vplyvom zveľaďovania technickej a občianskej infraštruktúry ohrozovanie čistoty spodných vôd septikmi nárast množstva vznikajúceho komunálneho odpadu vytváranie nepovolených, tzv. divokých skládok

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Na základe zhodnotenia SWOT analýzy je nevyhnutné stanoviť priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

4 Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Nakoľko proces strategického plánovania tvorí vertikálne aj horizontálne prepojený systém, aj v prípade definovania stratégie platí priama previazanosť medzi jednotlivými programovými dokumentmi.

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- strategický cieľ,
- výber a popis špecifických cieľov v jednotlivých politikách, oblastiach rozvoja - ekonomická (hospodárska), sociálna, environmentálna.

Vízia: „Obec Cigelka bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou a spoločenským životom“.

Strategický cieľ: Zvýšenie schopnosti obce rozvíjať sa komplexne, so zámerom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a so zreteľom na ochranu a tvorbu

Prioritná oblasť: socio-ekonomicko-environmentálna

Špecifický cieľ 1: Zlepšenie základných služieb v obci

Opatrenie 1.1 Optimálna sieť nových a zrekonštruovaných verejných/obecných budov

Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie a verejné priestranstvá

Opatrenie 1.3 Rozvoj voľnočasových aktivít

Úlohou tohto cieľa je vybudovať základnú infraštruktúru a zabezpečiť kvalitatívnu a kvantitatívnu úroveň vybavenia zariadení technickej i občianskej infraštruktúry v obci, ktorá skvalitní život obyvateľom obce a ostatným návštevníkom obce. Infraštruktúra predstavuje kľúčový faktor zabezpečujúci rozvoj obce. Odstránením havarijných situácií a zlepšením technicko - energetických vlastností na objektoch verejných budov sa znížia prevádzkové náklady, zníži sa environmentálna záťaž a zvýši sa estetická funkcia. Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry prispieva k

zlepšeníu kvality života miestnych obyvateľov, ich bezpečnosti a zvýšeníu dostupnosti,atraktívnosti obce a zabezpečenia zmysluplného trávenia voľného času.

5 Programová a realizačná časť

Akčný plán je zostavený podľa výsledkov dotazníkového prieskumu a na základe SWOT analýzy. Poradie ani dôležitosť nie sú určené, vzhľadom na špecifické podmienky, ktoré budú definované až v jednotlivých výzvach v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020, resp. ostatných programoch a podľa reálnych možností obce. Akčný plán je realizovateľný v časovom období 2016 – 2025 a všetky plánované investície sú rovnocenné. Výška jednotlivých operácií nie je úplná a záväzná, nakoľko nie je k jednotlivým aktivitám vypracovaná projektová dokumentácia, ani nebolo začaté verejné obstarávanie.

Tabuľka č.16: Akčný plán

Opatrenie	Aktivita/Projekt	Suma v EUR
1.1 Optimálna sieť nových a zrekonštruovaných verejných/obecných budov	1.1.1 Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	80 000
	1.1.2 Zníženie energetickej účinnosti budovy OcÚ a KD	450 000
	1.1.3 Výstavba nájomných bytov	750 000
	1.1.4 Rekonštrukcia KSB v rómskej osade	15 000
	1.1.5 Nadstavba, resp. prístavba MŠ ku ZŠ	120 000
1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie a verejné priestranstvá	1.2.1 Rekonštrukcia / výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	155 000
	1.2.2 Rekonštrukcia prameňa	10 000
1.3 Rozvoj voľnočasových aktivít	1.3.1 Vybudovanie multifunkčného/športového ihriska	50 000
	1.3.2 Výstavba detského ihriska	20 000

Zabezpečenie realizácie a naplnenia PHSR bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp.

môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo (OZ)**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR, schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PHSR je **starosta obce**, ním riadené inštitúcie obce a vybraní partneri projektov. Orgány zodpovedajú za systém riadenia PHSR a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

6 Finančná časť

Finančný rámec špecifikuje pre každú prioritu a na každý projekt. Ide o finančný prídelený plánovaný ako odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu. Odhad realizácie programu bude vychádzať zo všeobecne očakávaných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce),
- štátne dotácie z účelových fondov (Environmentálny fond, ŠFRB),
- fondy EÚ,
- financovanie z národných projektov (Úrady práce, soc. vecí a rodiny),
- rozpočet Prešovského samosprávneho kraja,
- súkromné zdroje (fyzické a právnické podnikateľské subjekty alebo združenia).

Dôležitým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Pomoc zo štrukturálnych fondov je určená regiónom a oblastiam, ktoré vykazujú nízku úroveň hospodárskeho rozvoja. Podľa platných pravidiel Európskej únie sú podporované tie regióny, ktoré zodpovedajú ekonomicky a geograficky stanoveným cieľom štrukturálnej politiky.

Ďalšími možnosťami financovania projektov disponujú ministerstvá, Prešovský samosprávny kraj a rôzne súkromné alebo vládne nadačné fondy na území Slovenska, či iných štátov.

Bankové inštitúcie poskytujú okrem komerčných úverov a pôžičiek i podporné programy pre spolufinancovanie rozličných projektových zámerov. Obec môže použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka sa výnimočne môžu použiť tieto zdroje financovania za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu.

Obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak:

- a) celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a
- b) suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Celkovou sumou dlhu obce sa na účely tohto zákona rozumie súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov obce alebo vyššieho územného celku.

Do celkovej sumy dlhu obce sa nezapočítavajú záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu a z úveru poskytnutého zo Štátneho fondu rozvoja bývania na výstavbu obecných nájomných bytov vo výške splátok úveru, ktorých úhrada je zahrnutá v cene ročného nájomného za obecné nájomné byty. Ďalej sa do celkovej sumy dlhu obce nezapočítavajú záväzky z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi najviac v sume nenávratného finančného príspevku poskytnutého na základe zmluvy uzatvorenej medzi obcou alebo vyšším územným celkom a orgánom podľa osobitného predpisu. *Zdroj: Zákon č. 583 / 2004 Z. z. Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

Tabuľka č. 17: Finančný rámec PHSR

Názov opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín realizácie projektu / aktivity	Spolu
I. Socio-ekonomicko-environmentálna oblasť				1 650 000 €
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť nových a zrekonštruovaných verejných/obecných budov	1.1.1 Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	80 000 €
	1.1.2 Zníženie energetickej účinnosti budovy OcÚ a KD	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	450 000 €
	1.1.3 Výstavba nájomných bytov	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	750 000 €
	1.1.4 Rekonštrukcia KSB v rómskej osade	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	15 000 €
	1.1.5 Nadstavba, resp. prístavba MŠ ku ZŠ	kapacita MŠ	2016-2025	120 000 €

Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie a verejné priestranstvá	1.2.1 Rekonštrukcia / výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	počet km rekonštruovaných/novovytvorených miestnych komunikácií a chodníkov	2016-2025	155 000 €
	1.2.2 Rekonštrukcia prameňa	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	10 000 €
Opatrenie 1.3 Rozvoj voľno časových aktivít	1.3.1 Vybudovanie multifunkčného/športového ihriska	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	50 000 €
	1.3.2 Výstavba detského ihriska	počet osôb, ktoré budú mať prospech zo zlepšenia služieb; počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	2016-2025	20 000 €
Celkom				1 650 000 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PHSR obce Cigeľka.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Cigeľka 2016 - 2025 schválilo Obecné zastupiteľstvo v Cigeľke na svojom riadnom zasadnutí prijatím uznesenia č. 7/03 dňa 26.02.2016.

Schválený PHSR Cigeľka 2016 - 2025 je zverejnený na internetovej stránke obce Cigeľka: <http://www.obeccigelka.sk>